

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% olengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyilttér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra	1 ft
Hat óra	2 ft
Kilencz óra	3 ft
Egy évre	4 ft

Előfizetési felhívás

BÉKÉS
1874. utolsó negyedére. (sept.—dec.)

Előfizetési ár 1 frt osztrák érték,
melyet postai utalvánnyal kérünk be-
küldeni.

Gyulán, szept. hó 1874.

A kiadó-hivatal.

Tanév megnyitás.

Gyula város iskola széke részéről közzététeik, miszerint a gymnasialis iránnyal egybekötött községi polgári iskola az 1874-ik tanévre az I-ső osztállyal megnyitandó lévén, a tanév f. év october 15-én veendi kezdetét, a beiratások pedig a polgári iskola helyiségében (Kules utsza 1039. h. sz. ugynevezett „Kules“ épületben) f. év october 7—14-ig fognak megtörténni; közzététeik továbbá, miszerint a beiratáskor a vidékiek által 5 frt évi tandíj fizetendő; a helybeliek azonban tandíjmentesek.

Az iskolaszék elnöksége.

Felhívás!

Mindazok, kik a városi kivilágításnak idei fentartásához, részint a városi kapitány, részint a város mérnökénél bizonyos összeget aláírtak, — de azt még be nem fizették, — felkéretnek jegyzett összegeik befizetésére, hogy alolirotta város képviselőtök adott szavát beváltani képes legyen.

Gyulán sept. 26. 1874.

A polgármester.

— Az e hó 28-án a kath. egyház orgonája javára rendezendő hangversenyen kéretik a n. é. közönség pontosan 8 órakor megjelenni, miután Tannerné-Szabó Róza asszonyságnak még az akkori esti vonattal kelend Pestre vissza utazni.

A rendezőség.

— Főtanodai értesítés. A nagyváradi kir. jogi és államtudományi karánál az 1874. tanévre a beiratások f. é. okt. 1—8-ig eszközöltetnek a már teljesen felszerelt új akademiái épületben (uri utca, a premontrai templom mellett.) Minden ujonnan belépő joghallgató könyvtári illeték czímén 3 o. é. frtot tartozik fizetni. A tandíj pedig annyi forint félveként, a hány órát a tanuló hallgat hetenkint, leszámítván az igyenes elő-

dásokat. A hetenkinti óraszám husznál kevesebb nem lehet. A javító és pótvizsgálatok f. é. okt. hó 10-ig tartatnak. — Ezen időn túl azonban mindenben az új szabályzat nyert alkalmazást. A tanév ünnepélyes megnyitásának napja később fog közzététeik. Az előadások mind a négy évfolyamban f. é. okt. hó 12-én kezdetnek meg.

Kelt Nagyváradon 1874. szept. 20.

Az igazgatóság.

Felhívás.

A békésmegyei okszerü méhészegyletnek f. hó 21-én tartott választmányi gyűlésen határozatba ment, hogy az egylet, — főnállásáról életjelt adva — f. évi october 11-én Gyulán, a megyeháza kertjében egy méhészeti kiállítást rendezend, — melyen legjobbaknak elismert méhlokok, (kaptárok) méhtenyésztési eszközök, saját termelésű méz és viasz termények fognak a nagy közönségnek bemutatni. — s a bíráló bizottság által legkitűnőbbeknek ítelt tárgyak, jutalmakban is részesülni. Felkéretik azért a tisztelt megyei közönség, hogy ezen kiállításou minél nagyobb számmal résztvenni, s kiállítandó tárgyakkal is közreműködni sziveskedjen. A kiállítandó tárgyakat Herberth Alajos választmányi tag urhoz Gyulára sziveskedjenek a kiállítani szándékozók küldeni. A kiállításon részt vehetnek azok is, kik az egyletnek még nem tagjai, s jutalomban az egyleti tagokkal egyenlően

részesülhetnek. — Ezen közzététeik tekintetben oly föltéteik nevezetes és nagy hivatásu egyleti kiállításra, annál is inkább felhivatik a közönség figyelme, hogy felismertetvén a legjobb és legczélyszerűbbnek talált méhtenyésztési eszközök, az okszerü méhészet e megyében felvirágozzék, — miért is akik még az egyletnek nem tagjai, és a méhtenyésztés terén haladni óhajtanának — kéretnek, sziveskedjenek az egyletbe lépni, hol előhaladásukat eszközölhetik, valamint kéretnek az egyletbe lépni azok is, akik már saját méhészettel bírván, a tenyésztésben gyakorlottak és jártasak, hogy igr az okszerü méhészet, mint igen jövedelmező iparág, a megyében minél inkább elterjedjen.

A békésmegyei okszerü
méhészegylet
igazgató-elnöksége.

— Az e hó 21-én megtartott rendkívüli megyei bizottmányi gyűlésen főispán ur ö mélt. személyes elnökele alatt Nagy-Gergely Péter 50 éves gyulai tanító a koronás ezüst éremmel diszittetett fel.

A megye területének kikerekítése tárgyában hosszabb eszmecsere után, Békésmegye kimondotta, hogy a szarvasi járásban fekvő Öcsöd és Szentandrás községekhez határozottan ragaszkodik. Tót-Komlóst kötelekéből pedig csak azon esetben kívánja kibocsátani, ha azt netán magasabb állami szempontok tennék szükségessé; míg a szomszéd Arad és Bihar megyékből e megyéhez csa-

TÁRCZA.

Népdalok.*)

I.

Megindult az esti szellő csendesén,
Jaj de messze estél tölem kedvesem!
Bus dalomtól még búsbab a pusztá táj...
— Ne feledjed
Kedves babám
A mit egyszer fogadtál.

Felhők között bujdosik a holdvilág,
Eljutok még drága kincsem tehozad!
Bubánatom jaj be könnyen feledném:
Ha csökoddal
Bizonyitnád,
Hogy igazán szerettél!...

II.

Kerepel a malom,
Hull rám a rágalom.
Bánom én!.. csak szeress:
Csókolj meg angyalom!

Sötét az éjszaka,
Még is van csillaga.
Szerelmed galambom
A menyország maga!

SIPOS SOMA.

ERZSÉBET.

Történeti beszély.

Másnap Alexis a czárnótól testörkapitányi port-depét kapott, de Erzsébet hiában várta őt a légyottra.

*) Mutatvány Sipos Soma sajtó alá rendezett vers-füzéréből.

Már megtörtént, a mitől az félt.

Alexis a czárnó kegyence lett.

„Az asszony ingatag!” de a férfi néha még ingatagabb. A czárnó édes szavai elbódíták Alexis szívét, mely a dicsőségért s gazdagságért hevült.

Rosszul itélnek azok, kiket a külszin vezet.

Alexis szép ifju volt, bizonyára páratlan szépségü Katalin birodalmában, de a szép burok alatt ravasz elme, dics- és pénzvágy, kapzsiság honolt.

Ügyes modora csakhamar teljesen részére hódítá a czárnó szívét, a kinek udvarában pár hó alatt mindenható főemberré lett.

Erzsébet a moszkvai görög klastrom szürke kámszáját ölté magára, meghalván a világ előtt, mint az meghalt ő előtte.

Potemkin ezalatt nagy emberré lett, — ő együtt vezette a czárnóval a kormányzást, a czárnó palotáját sajátjának tekinté.

Tagadhatatlan, hogy Oroszország szellemileg sokat nyert alatta: terjedt a francia műveltség.

Alexis hiusága eszközölte ezt, s Potemkin dicsvágya hozta létre a pétervári tudós (?) akademiát, fogyott a korcsmák, szaporodott a népiskolák száma.

De míg Potemkin az orosz birodalom első embere lett, Erzsébet is a moszkvai zárda uralkodónőjévé választatott.

Katalin szürke selyem bő reggeli ponygolában ült egy széles ottoman zselyeszekén, midőn Potemkin belépett.

„Hogyan aludtál Alexis fiam?” kérdé a czárnó ministerét.

„Köszönöm cárnóm, jól, csak az az örökös lánczcsörgés tartott sokáig ébren.”

„Nem kedves hang-e ez előttd? hisz annak köszönheted, hogy tied vagyok! ha az nem hallatszanék, te talán most is közember lennél Péter testőrei között. De jól van, tessék rólla, hívasd be Dimitrit!” Alexis eltávozott a tereméből.

Nem sokára egy zöld bársonyba öltözött nyusztrémes férfi jött elő. A czárnó földvarmestere — Dimitri.

„Dimitri, estére elküldesz Branecz Mihályt, az éjjel dolga lesz!”

Branecz Mihály a pétervári hóhér volt, azon nap estéjén láthatták őt a czárnó palotájába belépni, utána két segédje czammogott vérvörös ruhában. A czárnó egy iratot nyujtott át neki, mire ez hajlongva távozott. Elolvastván a parancsot, vérengző arczczal lépett a földalatti börtönbe.

Másnap reggel Katalin Potemkint hívatta.

„Alexis! háborgatott-e az éjjel a lánczcsörgés?”

„Most nem, talán kiszabadítottad Ivánt és Turgenjvet?”

Igen! még Pétert is, nézd itt vannak! szölyt Katalin, s egy függönyt vont félre. Három hullá volt ott kiterítve, a gyíkoló kétél vörös-kék vonalt húzott végig a nyakakon. Egy férfi hullája volt ott, csinos alak fekete göndör haj s szakállal, ez III. Péter czár voléletében, a második egy ősz nemes szigoru vonásokkal, dus szemöldökkel, — ez Péter czár hive, a derék Turgenjew, Erzsébet atyja, — a harmadik — ez legborzasztóbb ké-

pet nyujtott, egy nyulánk ifju hullája az, 6 láb magas s borzasztó vékony ifjué, ez a szarvencsétlen Iván, ki már 21 év óta, gyermek-kora óta börtönben sanjargott, alig ösmerve meg a gyermekjátékokat. Nyitott savózin szeméi, korán ősz feje és beesett arczca, — ijesztő képet nyujtottak.

Alexis borzadva hőkent hátra ez iszonyu látvány előtt. Katalin észrevette ezt, de semmit sem szólt, mosolygott Potemkin lágy szívéen.

Alexis e pillanattól gyűlölte, utálta s megvetette Katalint.

De Potemkin nem mutatta ezt, mert az egyenlő lett volna a halállal. Szemben továbbra is hízelt Katalinnak, de magában mindig Erzsébetről gondolkodott, ki eltűnt, senki sem tudta, hova. A ki azt megmondhatta volna, az ősz Turgenjew meghalt, mert hű volt.

Alexisnek igen nehezére esett e tettetés. Mély sebet érzett szívéen, közel volt az öngyilkossághoz.

Kereste a halált, számtalan csatában harcolt elől, a legnagyobb tűzben, — de kerülté a halál. A merre járt, győzelem, dicsőség kísérték az orosz fegyvereket, melyek ekkor épen a szerencsétlen lengyelekre fordultak.

Minsk, Witebsk, Micislaw tartomány-nyal szaporodott Katalin földé, milliók átka kísérvé lépteit.

Potemkin nem tudta, hova forduljon, — hol várja a halált! — (Öngyilkossághoz nem mert folyamodni, az ő vallása előtt ez nagyobb bűn volt az apagyilkosságnál is!) midőn a törökre vetette szemét.

tolandó községeket vagy pusztákat készségi fogadja el.

Az 1875-re szülő virilisek névsora megállapított, a választottak fele pedig — lejárván a 3 év — kisorsoltott, az új választás napjúl f. é. november 16-án határozatán meg.

A méter rendszer behozatala folytán a központban egy tökéletesen felszerelt hitelesítő hivatalt állít a megye saját költségén fel.

Nyiltlevél

Vidorsky Ferenc mint főjegyző, Hagyó Kovács Sándor mint másodjegyző uraknak Gyomán.

Saját tapasztalataim és a közvélemény alapján azon erős és biztos meggyőződésre jutottam, miszerint önök az 1872-ik évi jegyzői választásnál, a már akkor pozitív törvényeknek megfelelő *documentumokkal* nem bírván, s a mi több (mely tekintetekből s melyekből nem — tudni nem tartozom) — csakhogy törvényes kellek hiányában megválasztattak. Megválasztattak pedig önök oly formán, hogy választóiknak ajánlottak, mint a hivatalra képesítettek — pedig Isten ments meg a népek azon tudatra jutni, hogy az általa bizalommal megválasztott jegyzők helyett a kijelölésnél érdemesebbek is ültethettek el. — De hagyom ezt, áttérek a dolog valódi oldalára:

Elfoglalták önök a jegyzői széket azon édes reményben, hogy az elbök szabott, méltányosságból eredett utasításoknak (illetőleg az 1871. XVIII. t. czb. foglalt jegyzői hivataloskodásra kimutatható képesítvényeknek saját és a nép érdekében) eleget tesznek; de mindaddig a választó nép megnyugtatta nem lehet a *semmi néven nevezendő, csak még jegyzői képesítvénnyel sem igazolt jegyzőkkel*; — annival inkább a nép bizalma napról napra lazultabbá s saját választottjai iránt egészen bizalmatlanná lehet, — de hogy is ne? midőn az akkori pályázati hirdetményben világosan ki volt téve: miként Gyoma városa szabadítatná meg azon kollektív helyzettől, hogy egy a jogtudományokban jártas, és netalán az előjáróság előtt előfordulható jogi kérdésekhez ügyesen szövellő, már szakavatott, s ügyvédi oklevéllel ellátott pályázó ne választatná meg, de fájdalom! úgy az egyik, mint a másik kellek, mely főjegyző urra vonatkozik, teljesen hiányzik. Megjegyezvén, hogy biztos tudomásom szerint a pályázók között a hirdetményhez rugaszkodva — vol-

tak számosak, kik ügyvédi oklevéllel és jegyzői képesítvénnyel bírtak

Rég elmúlt már, még a múlt 1873-ik évben a képviselőtestület által kitűzött azon határidő, melyben kiállítani, vagy legalább a formának eleget tehetni módjukban állhatott volna jegyzői képesítvénnyel megnyugtítani a közvéleményt, s eleget tehetni saját szuverenitásuknak.

De különösen érdeklő a dolog a főjegyző urat, ki a pályázati hirdetményben foglalt, de ki nem állított törvényszabta ügyvédi oklevéllel és jegyzői hivataloskodhatóságára szövellő képesítvénnyel a kiszabott határidőn túl is oly sok idő alatt ki nem mutatta, — s nem tett eleget az elibe szabott utasításoknak — mely elégtétel követelése több mint egy éve, hogy már évülében van, — én akarom, hogy a törvényes kellekben szenvedő hivataloskodás ne pangjon lep alatt, s akarom hogy nyilvánosságra hozassék a dolgok illető állása. — Akarom, hogy ne igyekezzenek a főjegyző ur, s ne igyekezzenek mindketten hallgatással elévitni azt, melyet — racionálisan fogva fel a dolgot — különben is a lehetetlenség közzé tartozik, s az elévithetés tárgyát nem képezheti.

Csak ennyit kívántam regisztrálni, s csak annyit kívánok tudomásukul juttatni, hogy ha állításaimnak ellenkezőjét bebizonyíthatni vélnék, előttük áll az út és mód a törvény értelmében épen úgy igazolható állításaimnak ellenkezőjét, mint én a törvény értelmében felállítani igyekeztem állításaimnak valódiságát, s felszólalni az önök és a nép érdekében.

Válaszukat hírlapilag a legforróbb barátsággal fogadom, s a netalán adandó válaszkra ismét nézetemet nyilvánítani, s közvézetenni kárhözátosnak egyáltalában nem találandom s általában a hiányoknak az okok miben rejlesének nyilvánítását a közvélemény elébe becsátani önöktől elvárom.

Az önök és a választóik érdekében
Szendrey Gerzson,
ügyvéd-jelölt.

Jegyzőkönyv,

a békésmegyei okszerű méhészetnek Gyulán, 1874. szeptember 21-én tartott választmányi gyűléséről.

Jelen voltak: Göndöcs Benedek apát és lelkész elnök, Niedermayer Antal pénztárnok, — Jancsovics Pál, Beliczey István, Justh István, Merkl Alajos, Herberth Alajos választmányi tagok.

Saját kívánataira, — Potemkin Alexis lett Krimia kormányzója, melyet Tauriának nevezett el.

Dáriusi gazdagságot merített Alexis a buzából, — bachusi kedvet a borból, menyét elvét a szép cserkészönből.

Egy év alatt letűnt Tauria boldogságának eddig fénylő csillaga.

A virágzó népből rabszolgá lett, a kizárók kancsukái alatt, buza, bor, szép lány csak az oroszoknak termett.

Alexis a kegyetlenkedésben találta főgyönyörűségét, — ő szenvedett, hadd szenvedjen más is!

Katalin milliónyi arany rubel, — melyet a tartomány felvirágoztatására küldött, halomban heverték már Alexis palotájában.

1786. őszén nyugtalanul járkált Alexis legbelső ferbájában — Erzsébetről gondolkozott.

Eszébe jutott, amit az legutoljára mondott neki; „Ósmeri Katalint: neki borzasztó céljai vannak veled!“ most értette, — most érezte ennek igazságát.

Szívesen elcsérlette volna aranyát egy csendes hajlékkal, ha azt Erzsébettel oszthatta volna meg.

Merengéséből alvezére riasztotta fel, — ki egy udvari hírnököt jelentett. Potocky, a csárna fő lovászmestere volt e követ, ki széles ukázt nyújtott át Alexisnek.

(Vége köv.)

I. Igazgató-elnök szívélyesen üdvözöl-
vén a választmányt, bemutatja Domonkos János titkárnak lemondását, melyben gyöngédkedő egészségét és halmozódott hivatali teendőit hozva fel okul, kéri az egyület, hogy állásától mentené fel, forrón megköszönve a szép bizalmat, melyet megválasztatásakor személye iránt tanusított. — A választmány sajnálkozását fejezvé ki a lemondás fölött, azt mindazonáltal elfogadta, s az ilyen megüritelt titkári állomásra, a jövő közgyűlésig ideiglenes titkárnak, egyhangulag Merkl Alajos új-kigyósi tanítót választá meg. — ki a bizalmat meleg szavakban megköszönve igéte, hogy minden — a méhészet terén szerzett tanulmányozását, és buvárlatai eredményét a legnagyobb készséggel fogja az egyület javára fordítani.

II. Niedermayer Antal pénztárnok, bemutatja a pénztári kimutatást, az egyület vagyongáról. E szerint a tagok összes száma 136. Ezek közül 38 alapító, 45 működő, és 53 pirtoló tag van. — A tagsági díjak főösszege 599 frt. — Eddigéle tagsági díjakból befolyt 317 frt, mely összegből a békésmegyei takarékpénztárba kamatozás végett elhelyeztetett 270 frt; a pénztárban van a kiadások fedezésére 43 frt; — eddigi kiadások levélkiváltások, és nyugtak postáit elküldéséért 4 frt. A még eddig be nem fizetett tagsági díjak összege 282 frt. — A pénztárnok jelentése a választmány által örövendetes tudomásul vétetett.

III. Igazgató elnök ur felemlíté, hogy bár a folyó évi nagy szárazság folytán a méhtenyésztésre általában kedvezőtlen volt az időjárás, mindazáltal óhajtanló volna, hogyha az egyület főnállásáról életjelt adva, egy méhészeti kiállítást rendezne, — és a már kipróbált és legjobbaknak bizonyult Dzierzon-féle méhlokot, az okszerű méhtenyésztéshez megkívántató méhészeti eszközöket, valamint méz és viasz terményeket a megyei közönségnek bemutatná, és megmagyarázná, hogy így a szakértők bírálatából a legjobb és legcélszerűbb méhlokot és kezelési eszközöket fölsimertvén, s azokat a méhtenyésztő együleti tagok az egyület által maguknak a lehető jutányos áron megszerezvén, így az okszerű méhtenyésztés, már a jövő tavasszal kezdetét vehesse. Felemlíté továbbá, hogy a délmagyarországi méhészet egyület, valamint ő, és a megyében még több méhtenyésztők fognak a kiállításon méhlokot, méhészeti eszközöket, és saját termelésű méz és viasz terményeket bemutatni. — Az elnöknek ezen indítványát a választmány egyhangulag helyeslő, elfogadta, és elhatározatott, hogy a kiállítás a jövő hó október 11-én fog megtartatni, Gyulán a vármegyeháza kertjében, kezdetét vevén reggeli 8 órakor, — és pedig oly formán, hogy azok is, kik az együletnek még nem tagjai, a méhészeti kiállításban részt vehetnek, méhlokjaikat, kezelési eszközöket, méz- és viasz terményeiket bemutatathatják, s kitüntetés és jutalomban, az együleti tagokkal egy formán részesülhetnek. — A kiállítás rendezésével a titkár bízott meg, — s a kiállítás napján, reggeli 10 órakor, ugyanezen ő fog az okszerű méhészet gyakorlati kezeléséről, a Dzierzon rendszere szerint készült legjobb méhlokokról, a méhtenyésztési eszközök — s azok mikénti használatáról egy rövid értekezést, felolvasást tartani; — mely után a bíráló bizottság, a legjobb és legcélszerűbbnek felismert méhlokot (kaptárokat) és tenyésztési eszközöket kijelöli és jutalmazza. A kiállított tárgyak feletti örökös és felügyeletre, Herberth Alajos választmányi tag ur lön felkérve, ki is a megbízatást szívesen elfogadta, — s ugyanazért minden — a méhészeti kiállításon bemutatni szándokolt tárgyakat hozzá a megyéhez helyiségébe kéretnek a kiállítók küldeni.

Beliczey István választmányi tag ur által szóba hozatván, hogy miként jutalmaztassanak a versenyzők a kiállításon? határozatott, hogy a legjobb és legcélszerűbbnek elismert méhlok 1 db magyar arany, a legcélszerűbb méhészeti eszköz 1 db 2 frtos és 1 db 1 frtos tallér, a saját termelésű legszebb méz 1 db magyar arany, a legszebb viasz szintén 1 db magyar arany

jutalomban részesüljön az egyület pénztárából, — és dícsérő oklevéllel is kitüntetessék. —

A jegyzőkönyv hitelesítésére tekintetes Jancsovics Pál és Beliczey István urak kérértettek fel; határozatba menvén egyszersmind, hogy a jegyzőkönyv egy példánya a békésmegyei gazdasági egyület igazgatóságának is megküldessék.

Kelt mint fentebb.

Merkl Alajos,
egyleti h. titkár.

Levelezés.

B.-Sz.-András, szept. 22. 1874.

Hazajáró lélek felemlítette meg a napokban községünk tudatlanabb részét, ugyan is néhai Juhász Menyhiert kastélyába magát befészkelte bagoly éjjelenként sivitő hangjával nagy számmal csalta oda a tudatlan néptömeget s a bagoly szokatlan sivitására el lön határozva közöttök, hogy az semmi más, mint egyedül „*hazajáró lélek*“, éjjelenként összecsoportosulva jártak azon helyre, hol a sivítás hallatszott.

Szerencsétlen kishitűek! nem szégyenlitek-e önmagotokat oly természetellenes esz nélküli bolondságot hinni? sajnálni lehet, sőt szégyenleni kell, hogy a XIX. század második felében is sokan találkoznak oly tudatlan *csalhatók*, kik saját ostobaságuk által megfelemlítik úgy önmagukat, mint a hozzájuk hasonló tudatlan könnyen hívő kishitűeket.

Ily ostobaságok hallására nem jogosultan keletkezik-e keblünkben azon óhajtas, — „*Népnevelés jöjjön el a te országod.*“

* * *

Hányat ütött az óra? ezt ugyan hasztalanul kérdezné valaki a békés-szent-andrási toronyóra nézve, mert az „*kuka*“ már évek hosszú során keresztül, bizony pedig előjáróink kiterjeszhetnék erre figyelmüket! mert nem lehet tagadni, hogy egy csaknem 6000 lelket számláló községnek egyetlen torony-órája évek óta rossz állapotban van; — ez szégyen vagy a községre, vagy az előjáróságra, a szégyent elhárítani bármelyik félről az előjáróság hatásköréhez tartozik. Csak ne lenne aztán felszólalásunk pusztában elenyésző hang, mint sok más közérdekű tárgyra eddig is volt, és toronyunkban levő egyetlen „*kuka óránk*“ mielőbb adná jelét lé telének.

Zih Károly.

Budapest sept. hó 1874.

Eljövetelem előtt megígértette velem t szerkesztő ur, hogy a „*Békés*“ számára egy „*baka*“ levelet írjak. Nem tudom mennyiben fogja ez a lap olvasóit szórakoztatni, megírom mégis, mert megígértém.

A vitéz „*Eszt*“ — Ferdinánd Eszte — tartalék parancsnoksága alatt, Pest és Uj-Pest közt fekvő táborban tanyáznak, a tényleges szolgálatban levők leszállításával kerek számban 1000-en, mivel pedig katonának csak is egy nembelikeket soroznak, valami élelmes francia furcsa kis operettet írhatna, ad notam „*Tiz Leány és egy férj sem*“ „*Ezer férfi s egy nő sem*“ címmel, mert a gyengébb nemet a cherub képében feltűzött szuronnyal vigyázó örök tisztességes távolban tartják a sánczoktól, s így a be- vagy kijutás meglehetősen veszedelemmel is járna; azonban az emberi ész élesebb levén a szuronnyal, a nagy örökös dacára is a rokon szívek találnak alkalmat ez összejövetele.

Mint már ez szokás, a tartalékos katonák behívásánál, ruhát mi is nagyon hiányosan kapunk, s így nem kerülhetők el a bevett „*gatyás regiment*“ elnevezését, ez azonban épen nem genióz a váczi, országot s üllői uton, tehát a főváros kellő közepén a Rákosra való masirozásunkban, a nagy közönség bámulását s élces megjegyzéseim mi tulteszszük magunkat. Mi vitéz férfiak vagyunk, s ezt érezzük is, — hiszen nem igen van okunk félni, a harcmezőn talál el-lenségtől, mivel már déltájban szépen kibékülünk, s kinek bandája mellett masirozunk haza, hol a menage étvágy csiklandó illata feledtetni a nap fáradalma.

Hatalmas volt ekkor az ozmán. Az ot-tomán birodalom, mely most egy beteg ember hű képét adja, akkor mint hős férfi forgatta a fegyvert.

Potemkinnek csak alkalom kellett s kiragadja a fegyvert a hatalmas kézből.

E közben telt az idő, 13 boldogtalan év telt el Potemkin felemelkedése óta. Erzsébet elveszett, de emléke, — mint emész-tő vampír kísérte Alexist.

1774-ben Katalin egy kékjutást tett birodalmában. Egész hadsereg volt fényes kísérete.

Schirvan, Ghilan, Mazenderán kánjai reszketve borultak térdre a hatalmas előtt, fejedelmi ajándékokat nyujtva át.

A szomszéd Krimia khánja, — Dowlet Gerai, — megijedt, — oly közel érezvén a puszkapor szagot, mely, a Katalin tiszteletére kísütött mozsarakból eredt — s összegyűjté hatalmas török tatár hadát.

Potemkinnek meg volt adva az alkalom.

Krimia khánja a zultán adófizetője s védeence volt.

Potemkin borzasztó kozák csapat élén Chersonban termett, s a khán fejét a portára küldé, Dowlet Gerai helyett — Sahin Geraint ültette a kháni palotába.

Krimia gyönyörű, termékeny félsziget. Az orosz birodalomban sehol szebb buza, — jobb bor, — kellemesebb nők nem teremtek, mint itt.

Sahin Gerait egy ukáz Pétervárra hivata. Ott Potemkin s a csárna rávéttek trónja átadására.

Tiszteink igen rövidnek tartják a 4 heti időt fegyvergyakorlatra, s sok leikiismeretességgel használnak fel minden percet, mely nekünk igaz, hogy nem tetszik, de hát katonától az ilyesmit nem igen szokták kérdezni.

Vannak köztünk igen tiszteletré méltó férfiak, már t. i. a mi a kort illeti, öszbevegyült vagy kopasz fejek nem tartoznak a ritkaságok közé, az ilyenek többnyire megkerült szőkevények, kiknek a kötelezett időt előhaladt koruk dacára is ki kell tölteniök.

Legtöbben már boldog családapák, s a fegyvert nem a legörömestebb hurcolják, sokan a nóta ellenében inkább kaszálnának s kapálnának itt létök helyett, hol még az a vigasztalásuk sincs meg, hogy a kaszárnyában sétálhatnak.

Ékes baka frázisokban éppen nem szükkölködünk, melyek mindig elevenek, s folytonos jó kedélyben tartanak benünket, de de persze közülök egy sincs a nyilvánosságuk száma.

Ezredünkhez a legénységet a főváros környéke szolgáltatja, s így elég vegyes ajku, kivált ha hozzá teszem, hogy a fővárosban volt tartalékosok legnagyobb része itt jelentkezett a fegyvergyakorlatok kitöltésére. A monarchia minden nemzetisége képviselve van, osztrák honvédek is sokan vannak sorainkban. Még tarkábbak vagyunk polgári foglalkozás módra nézve, doctor juris, ügyvéd, miniszter, megyei, bírósági, vasuti, magánintézeti hivatalnokok, — minden nembeli iparos, földműves, juhász, kanász stb. stb. itt azonban e különbségek elenyésznek s az egy rangban levők bruderschaft nélkül te tu cimborák, ehhez ugyan egy kissé szokni kellett, egy süveg alatt egyesültünk itt s egy gondolat foglal el mindnyájunkat: a minél előbb való szabadulás, mi nemsokára teljesebbé is fog menni, nem engedvén a hadügyi budget a tovább való maradást, velünk, egy éves önkéntesekkel azonban a négy hetet kitöltetik.

Jegyzéke a b. gyulai kir. bittöszék előtt f. 1874. évi szeptember 28. és következő napjain felveendő bftó ügyeknek.

Előadó Nográd László tszéki bíró.

Szeptember 28.

1311. Diós Zsigmond család.

1310. Mihálovics Antal család.

1308. Nagy Sándor tolvajság.

1146. Bátorai Antal tolvajság.

954. Winkler Ferencz nyilvános erőszakosság.

1992. Hornyák János tolvajság.

Szeptember 20.

1144. Pataki Antal veszélyes fenyegetés.

1239. Csáki Imre és hadtársa, súlyos testi sértés.

1643. Molnár Jambrik István és Szulyó János emberölés.

Szeptember 30.

1712. Zsiga Sándor veszélyes fenyegetés.

1710. Nemesok István és három társa tolvajság.

1709. Tar János bírói zártörés.

1000. Bogócs János és két társa család.

October 1.

1987. Fazekas Sára tolvajság.

1988. Nagy Erzsébet tolvajság.

2995. id. Major Erasmus és három társa gyújtás és betörés tolvajság.

Ujdonságok.

Király ő felsége f. hó 16-án a Lajta melletti Bruckból udvari vonattal Budapestre utazott. Ő felségével mentek: József főhg, Szende, Béla honv. miniszter és b. Edelsheim-Gyulai országos főhadiparancsnok. Az elutazás előtt ő felsége a következő legfelsőbb kéziratot intézte József főherceghez: Kedves Rokom, József főherceg! Magyar honvédségének a mai hadgyakorlatban résztvevő csapatai kitünő maguktartása és harcászati fegyelme meggyőzött arról, hogy a csapatparancsnokok és tisztek teljes szorgalommal és nagy tevékenységgel fáradoz-

tak a legénység sikeres kiképzésén. Mídon előlötti teljes elismerésemet kijelentem, intézkedjék kedvességel, hogy a tiszteknek és legénységnek ez még a mai nap folytán tudtára adassék. L. m. Bruckban, 1874. szeptember 16. Ferencz József, s. k. — A nagy hadgyakorlatok e napon d. e. 5—10 óra közt lefolytak; a honvédség is részt vett azokban. Ő felsége a hadgyakorlatok bevégeztével így szólt: „A magyar honvédségnek különös örömmel fejezhetem ki teljes megelégedésemet, mert úgy látom, hogy nagy haladást tettek a részletes oktatásban.” — A jelenvolt idegenek igen nagy érdekléssel nézték a honvédszázadok hadgyakorlatait.

Király ő felségét aradi utjában a békés-gyomai vaspálya főnök, a város nevében, egyik rendes ref. lelkész Garzó Gyula ur fogadta, meleg szavakban adván kifejezést, a törhetlen büség és hódolat mely érzetének, s áldást kérve egyszersmind ő felségének és királyi családjának életére, melyet ő felsége kitünő szívélyességgel fogadott.

A király Aradon. A király f. hó 21-én érkezett meg Aradra, hogy jelen legyen az új színház megnyitási ünnepélyén és az Arad vidékén tartandó nagy hadgyakorlatokon. A király a megyeházában vett szállást; kíséretében voltak Albrecht és József főhgek, Szende, Edelsheim-Gyulai, Mondel, Beck, Pejacsevics őrnagy stb. A város az uralkodó megérkezésére fényesen földszított. Az indóházról a város legszélső pontjáig mindenütt virágokkal, galyakkal, füzérekkel és szőnyegekkel voltak a házak ékítve, nemzeti színű lobogók, transparentek, lámpák, csillárok voltak minden házon. A várost az idegenek oly roppant számmal lepték el, hogy utóbb magán-házaknál is alig volt szállás kapható. — A királyt az indóháznál Atzél Péter főispán fogadta a megyei küldöttséggel. Az előcsarnokban Vörös Pál városi polgarmester üdvözölte, mire a király kijelenté, hogy a város hódolatát szívesen fogadja. Innét a megyeházához mentek, hol Atzél főispán fogadta az uralkodót, kivel, valamint a jelenvolt küldöttség tagjaival is, a király szívélyesen beszélgetett. — Az új színház ünnepélyes megnyitása esti félkilencz órakor ment végbe. A királyt megjelenésekor harsány éljennel fogadták. Ezután az előadás vette kezdetét. „Hunyady László“ dalműnek nyitányát Erkel Ferencztől a zenekar kitünően játszta, mire Sz. Prielle Cornelia elszavolta Szász Károly prologját. Ezután a dalárda énekelte Erkel hymnusát, mely után a diszleadás kezdődött. A nemzeti színház tagjai adták Fáy András „Mátrai vadászok“ című 3 felvonásos vígjátékát, roppant számmal jelenvolt közönség előtt, — másnap reggel a király a hadgyakorlatokban vett részt.

Király ő felsége az aradi színházi diszleadást a második felvonás közepe táján hagyta el, és sehogysen palástolta el környezetét, hogy Fáynak „Mátrai vadászata“ rendkívül untatta. Különben egész Arad városában beszéd tárgya e darab válsztása; senki sínesen vele megelégedve és mindenki — egyen szölyva — figyelmenlenségnek veszi, hogy a gyenge vígjátékkal nyitott meg az aradi színház, különösen akkor, midő az aradiaknak az a szerencsájuk jutott osztályrészül, hogy a király jelenlétében nyitott meg színházuk. A király több ízben igen kedvezőleg nyilatkozott a színházról és a szép közönségről, mely azt első nap megtöltötte. Mindkettőről azt monda, hogy bármily székváros diszére válnék? látcsöve többet is volt a közönségre mint a színpadra irányozva.

A hétfőn tartott rendkívüli megyebizottsági közgyűlés, a kegyelet és tisztelet lerovásának ünnepe is volt. Ötven évi példás becsületességben s a közjó szolgálataiban fáradozott egyén, megyei tanítóink Nestora, Nagy-Gergely Péter a gyulai r. cath. elemi iskola második osztályának tanítója, a főispán ur ő méltósága által ekkor diszított fel az ezüst koronás érdemkereszttel. Kívánjuk szívből, hogy viselje azt mellén soká, s vigasztalja azon szép öntudat, hogy a népnevelés terén félszázadon át tartó működése, ha anyagi jóléttel nem is, de a legfelsőbb elismeréssel jutalmaztatott.

Miskey-Jugovics Bélát főispán ur ő méltósága, a rendkívüli közgyűlés al-

kalmával, megyei tiszteletbeli inokká nevezte ki.

Grócz Béla a r. kath. hívek segédlelkésze, ki hat évi itteni működése által a hívek előtt feledhetlenné tette magát f. hó 23-án hagyta el városunkat, és foglalta el új állomását, a most alapított csorvási lelkészi hivatalt. Városunk egy tudományos képzettségű, finom, művelt lelkű férfit, — a szegények egy kegyes szívű jótévőt veszítették benne, ki gyakran meg sem ismertette magát és úgy törölte le a nyomor és fájdalom könyveit. Kísérje őt az ég áldása. — s kívánjuk, szeressék őt egy csorvási hívei, mint a mily szeretve váltak meg tőle itt.

Reis Kálmán kereskedő segéd az elmúlt héten, emberbaráti szeretetének igen szép önfeláldozó példáját adá, amidőn Weisz M. urnak véletlenül a Körösbe esett két éves gyermekét, a bizonyos haláltól menté ki. — Tette sokkal szebb, minthogy dícséretre szorulna.

Özv. Stéger Mátyásné leánynevelődjében f. hó 23-án volt a tanévet bezáró vizsgálat, oly fényes közönség jelenlétében, s oly szép eredménnyel, mely a nevezett növendék csak a legjobban ajánlhatja a szülők előtt.

A holnapi concertre már a hét folytán nagyobbára előjegyeztek a jegyek s hisszük, hogy a legjobb eredményo leend, mind az ismert jótékony cél, mind a közönség művelésére tekintetben. Engedjék meg hölgyeink, hogy az izléses egyszerűséget öltözékeknek újra hangsúlyozzuk, mert ez olyas valami, amit igen hamar elszoztak felejteni.

Ugyancsak a concertre nézve megjegyezzük, illetőleg kiigazítjuk azon véletlen tévedésből származott hibát, mely a meghívókba becsúszott; amennyiben nem „A kis kápolna“ — hanem „A kis templom“ című darabot fogja a magándalkör előadni.

Az elmúlt héten egy könnyű láb-
ra helyezett rab, véletlenül szerét tehetvén a szökésnek, elszabadult. De ami legkülönösebb, másnap önmaga jelenté magát, és állt be a régi szolgálatba. — Talán tetszik neki.

Bizony elég kicsiny zsemlecskéket sütnék a mi pékjaink! — bizonyítja az is hogy a napokban egy gyenge (?) gyomru fiatal ember, reggelizés után husz darab zsemlet megevett, anélkül, hogy az ebédre nézve gyomrát megterhelte volna?

A polgári iskola első osztálya tanárjárul, az iskolaszék 16 szavazattal 23 közül, Elek Lajos volt békési gymnasiumi tanárt választá meg.

Honvédségünk. A „P. N.“ írja; „Honvédségünk győzelmet aratott. Lajtha-Brucknál honvédeink harcoképzettsége, fegyelme, a rendszer állotta ki a főzpróbat. Jelen volt király ő felsége, kinek a honvédség, amint ma főnnál, egyik legsajátosb alkotása. Jelen volt Albrecht főhg és számos más főhg, kik a katona szemével bírálták honvédségünket. Jelen volt Andrássy Gyula gróf, kinek diplomata szíve bizonyára élénken dobogott, midő honfirtásai ereit magyar vezényszó alatt látta maga előtt elléptetni. Jelen voltak a közös hadsereg legkitünőbbjei a német, az angol, a francia, az olasz és orosz hadseregek, főtisztjei és megbízható adatok alapján állithatjuk, hogy mind e kitünőségek meg voltak lepve ama nagy és fényes eredmények által, melyeket a honvédségi rendszer ezuttal fölmutatott.

Fényesen kitűnt, hogy a magyar született katona, ha jók tisztjei és a legénység-gel banni tudnak: a fegyelemben sincsen párja. Honvédeink magatartásáról mindenki magasztalólag nyilatkozik. A táborozások alkalmával nem történt semmi kihágás. Ügyes-
ségök és gyakorlottságuknak honvédeink oly fényes jelét adták, hogy fogolylyá tették a közös hadseregbeli csapatok egy kitünő osztályát. Kitarásuk oly nagy volt, hogy bár hajnali 2 óráról d. u. 1 óráig hadirendben állottak, oly délcegen vonultak sátorhelyeik-re, mintha csak az imént hagyták volna el azokat. A hadműveletek szabátossága a legkitünőbb volt. Honvédeink úgy viselték magukat, mintha mindegyikük tudta volna, hogy a király és az ország szeme tekint reájok, hogy a honvédség életképességét kell bebizonyítani.

A király a legnagyobb kitüntetésekkel halmazta el honvédségünket s e kitüntetések híre örömteljes viszhangot fog kelteni az egész nemzetben. Ő felsége elrendelte, hogy őrsége folytonosan a honvédségből álljon. Honvédségünk törzstisztszei a királynak voltak vendégei. S midő a gyakorlatok véget értek s azok kitünő eredménye nyilvánossá lön, királyunk nemcsak a főhadparancsnokhoz intézett elismerő kéziratall tünteté ki honvédségünket hanem zászlóaljtól zászlóaljhoz lovagolt s mindenütt személyesen fejezte ki legfelsőbb és legteljes elismerését. A katonák népe, a fegyverben álló s magyar vezényszó alatt sorakozott nemzet, nyerte az elismerést a koronás királytól.

Honvédeink az Alcsuthi őszi hadgyakorlatokról e hó 30-án érkeznek vissza a reggeli vonattal.

Mennyit kap a katona? A közkatona napi zsoldban Németországban kap 9 krajczárt, Törökországban 20-ot, Franciaországban 8-at, Angliában 20-at Olaszországban 10-et, Austria és Magyarországban azonban — 6 krt. Meleg táplálékot kap a katona Francia-, Angol-, Helvét- és Svédországban 3-or, Orosz-, Török- és Olaszországban kétszer, — a német birodalomban és Ausztria és Magyarországban egyszer.

Nem tartjuk érdektelenek a megyei régész- és művelődéstörténelmi egy-
let tagjainak névsorát közölni, kik már az évi tagsági díjat is lefizették, ugymint: *Alapító tagok:* Gondöcs Benedek, id. Mogyoróssy János, gr. Wenckheim Kristina. *Rendes tagok:* Jancsovics Pál, Kéry Mihály, Jancsovics István, Eördögh Lajos, Rencsisovazky Ferencz, Ormos János, id. Hoffmann Mihály, Erkel Rezső, Hajóssy Ottó, Justh Gyula, Szikes András, Trucker József Rác Mátyás, Osváth Andor, Dr. Kovács István, Karassiy Kornél, Márki Károly, Oláh Sándor, Party Ferencz, Szucsú Béla, Asbóth Kálmán, Dömény Lajos, Kratochwill József, Fábry Márton, Bak Gustáv, ifj. Kolmann Ferencz, Silberstein József, Winkle Gábor, Keller Imre Fridrich Mihály, Tormássy Károly, Grócz József, Szánthó Alajos, Popovics Justin, Léderer Ede, Czingulsky József, Birsy József, Novák Kamill, Kéblóvszky Lajos, Kalmár Mihály, Pap Mihály, Br. Wenckheim László, Asztalos István, Szutsu Mózes, Györry Vilmos, Torkos Károly, Beliczey Rezső, Balthasar Lajos, Karassiy István, Gr. Wenckheim Frigyes, Gr. D'Orsay Emil, Gr. D'Orsay Miksa, Jakably Ignác, Haty Károly, Bonyhay Benjamin, Jeszenszky Károly, Megele Bertalan, Péz Gyula, Dobay János. *Pártoló tagok:* Farkas Zsigmond, ifj. Jancsovics Pál, Varga Károly, Szulimán István, Kertay Zsigmond, Nagy Károly, Ujfalussy Dezső, Mojsisovics Lajos, Hegedűs Lajos, Pusztay Adám, Gromsperger József, Nagy Ferencz, ifj. Mogyoróssy Sándor, ifj. Hoffmann Mihály, id. Ufferbach János, Uzon Ferencz, Kiss Antal, Bene István, Sartenreiter Albin, id. Oláh György, Plank Alajos, Horváth János, Szomora Bertalan, Melczér Kálmán, Petrovics Soma, Soltész Nándor, Németh Lajos, Vidovszky Ferencz, Debrecezeni Endre, Franka Lajos, Lehoczky József, Németh Lukács, Gyoma község, Garzó Gyula, Unger József, Zsimsza Ferencz, Grim Sámuel, Weidinger György, Weitz László, Stern Adolf, Sulyok Ede, Székács István, Tavaszi János, Dr. László Elek, Viszkovics Ignác, Brezancoczy Lajos, Szabó Gábor, Rosenthal Miksa, Kéry Elek, Pándi István, Gubicza István, Nemeskey András, Horovics Lipót, Szentmihályi Lajos, Benedikty József, Tóth Ede, Wieland János, Nagy István, Becker Oskár, Vigh István, Bara Döme, Petrovics Dometer, Peics János, Benjamin Dávid, Csáky János, Forsner Ferencz, Bakacs Lajos, Szentandrásy István, Korráth János, Vetsey László, Braun Mihály. — Ha ily szépen fognak folyni az aláírások továbbra is, hisszük, hogy egyletünk elérendi azon szép célt, melyet maga elé tűzött midő megalakult, s mely nem más, mint a megye lelkes közönségének egy szent szövetsége, a közművelődés előmozdítása, céljából.

Eltekintve a Haan Antaltól ezer osztrák forintot vett egy a főtisztelendő Gondöcs Benedek apát plébános, és Haan La-

